

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20,—, polletno K 10,—, četrtletno K 5,—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30,—. — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Francišanska ulica št. 6. Dopolni se pošiljajo uredništvu. Neprankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglaševanje se plača: petlet v. v. osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 80 v. Pri večkratnem oglaševanju po: pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Seja.

Klerikalni bojni načrt.

Bila je seja. S poniklimi glavami in s potrtimi srci so sedeli voditelji klerikalne stranke. Nihče ni vedel nobenega nasveta. Kako bi se rešili iz obupnega položaja. Dr. Šusteršič je spraševal: »Kdo želi bežeti?« — Nihče se ni priglasil. Dr. Krek je nemirno brskal med papirji na mizi. Dr. Zajec je sedel in zdehal. Dr. Pegan se je nagajivo smejal (menda je mislil na bodočnost). Kmečki poslanci so molčali in čakali. Dr. Gregorič se je gladil po pleši.

Nazadnje je dvignil roko dr. Lampe.

Dr. Šusteršič: K besedi se je priključil dr. Lampe.

Vsi so radovedno dvignili glave.

Dr. Lampe: Jaz mislim, da nam ni treba tako obupavati. Res je, da smo pri kraju s svojim gospodarstvom — a nismo še pri kraju s svojo mladostjo. Liberalci so sicer pripravljeni na vse, ampak na zviti način jih vendar še lahko uženemo. Naš položaj je precej podoben onemu, v katerem se je nahajal Napoleon v bitki pri Lipskem. Ravno kar me je nekdo opozoril na neko nemško zasmehljivo pesem o Napoleonu in zdi se mi, da jo bo treba izrabiti. Kakor vam je znano, je dal Napoleon — ko so začeli nasprotniki pritiskati in se je zmagala nagibala že na njih stran — v Lipskem vsemi zvonovi zviniti in se s tem mestu in vojski naznaniti, da je zmagal na njegovi strani. In res je dalo to čelama novega poguma. Vsulji so se v boj, in le nesrečen slučaj je hotel, da se je zmagala nagnila na stran zaveznikov. Ljudje so pa kljub temu verjeli, da je Napoleon zmagal.

Dr. Krek se nemirno premiče.

Dr. Zajec: Premagan pa je bil vendar — saj se bo zdaj slavila stoletnica zmage.

Dr. Šusteršič: »Kaj hočete s tem? Mi se vendar ne bomo priznali za premagane, dokler imamo oblast v svojih rokah.«

Dr. Lampe: Seveda ne. Ampak stvar je taka. Dr. Krek ne sme več molčati. Aferi Theimer se ne sme moč več umikati. Ako pridejo liberalci z njo na dan, smo izgubljeni. Mi ne smemo čakati napada, ampak moramo napasti — napasti z vso silo z vso brezobzirnostjo — kajti gre se za bitki ali nebiti. Naša zmagala je v napadu. Zato se mora dr. Krek pripraviti na napad. Jaz sem že pripravljen. Pri predlogu o porotnikih bo najlepša prilika za to. Zmagala bo sicer na nasprotni strani — ampak nič za to. V zbornici je le nekaj ljudi, po večini naših pristašev — in ti bodo nam ploskali. Glavna stvar je ljudstvo in to mora verjeti na našo zmagala. Zato pravim: napasti je treba in razglasiti, da je prišel za liberalce

sodni dan. Zakaj imamo pa časopisje?

»Slovenec« bo pripravljen kakor top, da razglasi našo zmagala. Naj potem pišejo liberalni listi, kolikor hočejo, nihče jim ne bo verjel. Ljudstvo bo prepričano, da je zmagala na naši strani. Dr. Kreku napravimo primerne ovacije, da se zagluši vsak nasproten glas... »Slovenec« pa bo prinesel na prvi strani debelo natisnato: **Sodni dan. Liberalci poraženi. Generali v kletki.** — V nedeljo poskrbe naši ljudje na deželi, da se časopis razširi in zmagala je vsaj na videz dobljena. In to je za sedaj glavna stvar.

Klerikalni veljaki dvigajo glave.

Dr. Lampe: »Treba pa je pomisliti, da mi nimamo opraviti s takimi nasprotniki, kakor Napoleon. Oni na to ne bodo pripravljeni in svoje zmage ne bodo znali izrabiti. Med tem pa si kako opomoremo in čez par dni bomo rekli: mi smo izpregovorili in zmagali.« (Navdušeno ploskanje.)

Dr. Lampe: Gospod glavar bo postopal s primerno strogostjo. Vsakega liberalca, ki bo kaj zabavljaj, naj izključi. Ribnikarja naj enostavno vrže ven. Za dr. Krekom bom nastopil jaz in bom klerikalce osmešil. Fantje, zmagala je naša! (Navdušeno ploskanje.)

Dr. Šusteršič: »Dajem predlog na glasovanje.«

Enoglasno z odobravanjem sprejeto.

K sestanku Pašiča z Berchtoldom.

Ker je dogodek velike važnosti za obe državi, približujemo interesantni uvodnik Masarykovega »Časa«.

Srbski ministrski predsednik in minister znanjih zadev Nikola Pašič se snide jutri (sedaj je že po konferenci) na Dunaju z grofom Berchtoldom. Vendar torej, ko je decembra meseca lanskega leta delal profesor Masaryk na ot, da bi prišlo do sestanka obeh diplomatov, takrat dunajski krogi niso hoteli o tem niti slišati. Takrat jim je bila Srbija premajhna in prebrezpomembna — in kaj šele njen ministrski predsednik! Saj je znano kako so gledali na Dunaju, in kako najbrže še danes nazirajo na srbske državničke. Za dunajske kroge so to neizobraženi in korumpirani ljudje (sodiťo namreč po sebi!), ljudje, ki operirajo z intrigami in — revolverji. In pri vsem tem gorijo sovražstva proti Avstro-Ogrski. Nikola Pašič je bil smatran za tip takšnega srbskega politika.

Saj je bil kmetski sin, ki je študiral tehniko nekje za mejami in se je pri tem bolj pečal s teorijami ruskih revolucionarjev kot pa s študijem

mi telniških ved. Ko se je vrnil v Srbijo, je oznanjal socializem in organiziral radikalno antimilitaristično in protidinastično stranko. Bil je nekoličkrat zaprt, povzročil krvav zaječarski punt proti kralju Milanu, bil je emigrant, potem minister, strdoglavil dinastijo Obrenovičev in pripravil prestol dinastiji Karadžorževićov. Iz revolucionarja in sodelavca Bakuninovega je postal organizator ustavne in demokratične Srbije, notranje urejene, vojaško močne, hrepeneče po svobodi in velikosti. Mož tako pisane minulosti in tako burnega življenja ni mogel biti dunajskim krogom ljub — saj je bil utelešenje nasprotstva avstrijskega aristokratskega in konservativnega duha. Nikola Pašiča so smatrali za največjega sovražnika Avstrije, njegovo ime je bilo za oficijozni tisk rudeč robec, ki Avstrijsko patriotsko javnost pripravljala ob mir. Niso našli dovolj gromčih besed za obsojanje Pašičeve politike. V prvi balkanski vojni, po slavni srbski zmagah, ko je nastal prvi nesporazum med Avstrijo in Srbijo radi pohoda Srbije k morju, je bil Pašič pripravljen priti na Dunaj, da bi odstranil nesporazum. Toda bil je zavrnjen.

Upravitelj naše zunanje politike je pozdravil takrat poslanca, ki mu je prišel oznaniti Pašičevo pripravljenost, pripeljati se na Dunaj, z moralno pridiko o srbski krutosti, ki jo kažejo napram Albancem in razodeval s tem, da mu je več za usodo divjih albanskih roparjev, kot za obisk srbskega ministrskega predsednika. Toda glej, ni preteklo še leto — kako se je vse spremenilo: danes je Pašič na Dunaju dobrodošel gost, medtem ko jim albanski ljubčki delajo velike skrbi in glavobol. Res, tudi pri tej priliki se je moral prikazati avstrijski diplomatski škrt: bivši belgrajski poslanik, znan po aferi ponarejenih dokumentov, grof Forgach, sedaj sekijski šef v zunanem ministrstvu, bo prisoten konferenci Berchtolda s Pašičem. Saj drugače bi gospod Pašič moral misliti, da je avstrijska diplomacija postala pametna. Tudi drugi blazen čin spremlja ta sestanek, intervencija avstrijske diplomacije v Belgradu v

Lepa družba.



Voditelji albanskih roparjev — in še eden...

Prvi pravi Essad-paša: „Vsa Albanija bo naša.“

Pravi Ismael-Kemal bej: „Kje je konec naših mej?“

Pravi Issa Boljetin: „Jaz Albanije zvest sem sin.“

A kaj pravi jim četrti: „Skupni naši so načrti...“

prospeh Albancev. Avstro-ogrski diplomacija je že taka. Prebivalstvo države misli drugače. Ona brez pridržka pozdravlja upravitelja srbske države, s katero želi živeti v sporajumu in prijateljstvu in glavno v dobrih trgovskih odnosih.

Danes nogometna tekma
Začetek ob 3. uri popoldne.
Vrši se ob vsakem vremenu.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

Ustanovljena leta 1881.

v Ljubljani

Ustanovljena leta 1881.

: obrestne hranilne : **4 3/4 0/0** : brez odbitka rentnega :
: vloge po čistih : **4 3/4 0/0** : davka. :

Rezervni zaklad znaša nad 800.000 kron.

LISTEK

PAVEL BERTNE:

Otrok ljubezni.

(Dalje.)

»Ali menite, da naj grem gor?«
»Gotovo, gospodična, zakaj gospodična Ivona študira običajno pri gospe markizi.«

Brez odgovora je sledila svojem vodniku, ki ji je odprl v drugem nadstropju vrata majhnega salona, podobnega hkrati elegantni sobi za učenje.

Tam je stala v kotu velika miza, pokrita s knjigami in papirjem. V drugem kotu je bil pianino — v tretjem omara s knjigami.

Skoraj isti hip je začela Gilberta odpiranje vrat in glas korakov; prikazala se je Ivona d' Ormoa, lepo deklet s črnimi očmi svojega očeta — za njo pa stara dama visoke in plemenite postave, ki se je opirala na palico in nagovarjala Gilberto, preden je utegnila kaj reči:

»Bodite dobrodošli, gospodična Lemetrova. Predstavljam vam vašo učenko.«

In dočim se je Gilberta spoštljivo poklonila vdovi, je dodala mala črnolaska ljubko:

»Vašo učenko, ki je vi, gospodična, še ne poznate — ona pa in njena dobra stara mamica vas po-

znata že dolgo. Ploskali sva vam v Konservatoriju na dan vašega izpita. Gotovo naju niste videli.«

»Seveda... kako bi mislila na to, da se oziram po občinstvu, ko sem se pa tako bala,« je rekla Gilberta in se nasmehnila.

Stara markiza pa je zamrmrala ta hip:

»Čudno... Že takrat me je presenetilo...«

»Kaj te je presenetilo, mamica?« je pralaša Ivona.

»Čudna podobnost z nekom... z nekom, ki sem ga poznala,« je odgovorila markiza in vzdihnila.

»Oh, s kom neki, mamica?«

»Z nekom, dete moje, ki ga nisi videla ti nikoli in ki je mrtev že davno.«

Sedla je v velikih naslanjač, od koder je običajno nadzorovala pouk svoje hčere, ter povzela z žalobnim usmevom, ki je omikil strogo visokost njenih potez:

»Imela sem sinu, Gilberta po imenu, gospodična Lemetrova. Zato ljubim ime, ki ga nosite... in ki vam ga hočemo dati tudi pri nas.«

Nenadoma ji je prišlo na um:

»Koliko ste stari, gospodična?«

»Devetnajst let, gospa markiza.«

»Po tem takem ste rojeni...?«

»Ah, strašnega leta... leta 1871.«

Saj veste, mamica, starši gospodične Gilberte so stanovali za časa dolge obloge v Parizu, v ulici Rekolé...«

»In vaša uboga mati je morala prestati vse strahote one grozne zime.«

»Prestala je toliko, da je umrla.«

»Ah, ta vojna,« je zamrmrala starka, »žalost otrok, žalost mater.«

Toda — kakor da hoče pobegniti pred temi spomini:

»Daj, Ivona, ne pusti več čakati svoje učiteljice...«

Lekcija se je začela. Starka je pa opazovala Gilberto skozi naočnike, mrmraje sama pri sebi:

»To je njegov obraz, ko je bil še otrok... in tudi Gilberta je ime tej mladi Parižanki...«

Oh, kolikšna je časih ironija usode!

Življenje je teklo po novem tiru. Človeka v ulici Ešikje sta se navadila kmalu novega Gilbertinega položaja. Vsako jutro je odšla, vrnila se predpoldne, da pozajtrkuje s svojim očkom, odšla nato še malo po svojih opravkih in porabila ostanek dneva za vaje na klavirju: to je bilo kaj potrebno, ako je hotela doseči svoj namen in postati učiteljica, znana kot virtuozinja v svoji stroki.

V ulici Varen se je privadila popolnoma. Ob drugi lekciji jo je grof Olivje občudno predstavil grofici Klari, katero je srečavala pozneje skoraj vsak dan; prihajala je poslušat in se prepričevati o Ivonini pridnosti in napredku... in, kar je bilo glavno, napravila je na Gilberto vtis silno prijazne in ljubeznive dame.

Vsi prebivalci te hiše so bili preletni ljudje — vdova istotako in morda še bolj kakor ostali.

Zdelo se je prav zares, kakor da jo prijemlje prijateljstvo do Gilberte. Zadržavala jo je po lekcijah z raznimi pretvezami, samo da jo je slišala kramljaliti in gledala ljubko plavaloso obličje, smehljaje se s svojimi, starimi, gubastimi ustnicami.

Zak de Rošegi je bil edini človek v tej hiši, ki ga Gilberta takorekoč še ni bila videla.

Njegovo stanovanje je ležalo v pritličju dvorca, in manjkalo mu je tako pretveze kakor tudi možnosti, priti k stari materi baš takrat, ko je Ivona študirala z Gilberto.

Sicer pa je dejala črnolaska, pogovarjaje se s svojo učiteljico:

»Moj brat se pokaže samo k obedom, a drugače tiči med knjigami kakor medved v svojem brlogu. Brskati med starimi papirji, je njegova največja strast, in to je škoda, zakaj kadar ne dela, je silno ljubeznjiv. Toda on dela vedno.«

In Gilberta, ki je morda upala, da vidi katerikrat svojega tovariša izza one zimske noči, je bila skoraj malce razočarana.

Ona še ni bila pozabila prijazenega r. l. deniča, ki ji je zatrjeval tako vroče, da življenje ženske še ni zaključeno z dvajsetimi leti — takrat ko lahko zaigra slučaj še tako važno ulogo.

Ali se mari ni bila že izkazala resničnost njegovih besed?

Ze sedaj je čutila, kako jo sprejemljejo v tej hiši, kamor je stopila še le pred par kratkimi meseci, vsak dan z večjim zaupanjem.

Tu in tam jo je poprosil kdo za majhno uslugo, ki je pričala o prijateljstvu njih, ki so si želeli njene pomoči.

To se je videlo očitno pred vsem pri veliki dami, pri markizi Rošegjski, ki se je smehljala tako dobrodušno, kadar je nagovarjala tudi njo z besedami: »Dete moje.«

Prijateljstvo do Gilberte je kazala stara gospa brez pridržka, in deklica sama je bila vsa srečna, kadar jo je markiza prosila, naj ji prečita kako mesto v časopisu, ki ga zaradi svoje dalekovidnosti ni mogla več razbrati.

In Gilberta je ugodila tej želji s svojo običajno smehljajočo ljubkostjo ter tistim razločnim izgovorom, ki ga je bila pridobila na konservatoriju, tako, da jo je zahvaljevala markiza:

»Prekrasno čitate, dete moje. Kar veselje imam vas poslušati.«

Nekega dne je imela grofica Klara velike težave; trebalo ji je starih vzelin. Pretaknila je ves Pariz, pa ni našla onega, kar je hotela imeti. Takrat se je ponudila Gilberta, da ji pomore, in prinesla zaželeno že drugi dan: s prirojeno spretnostjo mlade Parižanke je bila našla pravi vir skoraj brez najmanjše težave.

(Dalje.)

Slovenska zemlja.

SELNICA OB DRAVI.

V »marburgerci« od 27. septembra t. l. se je razkoracil neki — nam sicer znani — dopisnik iz našega okraja, ki zabavlja v onemogli jezi čez dobro uspešno sokolsko slavnost v Jančevem vrhu. Z njim polemizirati smatramo za nečastno in tudi nepotrebno, ker nas človek slovenskega pokolenja, ki živi sicer od slovenskih grošev, ki pa črti in zaničuje vse ostalo, kar je slovenskega, sploh ne more žaliti. V karakterizaciji tega dopisnika pa tudi »marburgerce« in njenih somišljenikov dovoljujemo si, konstatirati le te-le laži (oz. njenega dopisnika) in temu dodati potrebna pojasnila. 1. Ni res, da je moral odložiti svojo funkcijo dosedajšnji nemčurški župan v Jančevem vrhu radi svoje pritožbe proti sokolski prireditvi na glavarstvo in sicer na slovensko-klerikalno intervencijo, ampak sliši se, da ga je okrajno glavarstvo odstavilo iz lastnega nagiba radi denarnih mahinacij pri občinski blagajni. 2. Ni res, da je sodelovala pri sokolski prireditvi neka nemška gospica (sicer če bi tudi, to nikogar nič ne skrbi). Če pa je bolj prijazna Slovincem nego nemčurjem, je to pač pripisovati njeni prevdarnosti in spoznanju, kakšni neznajmeži so takozvani Nemci spodnještajerski. 3. Tudi ni res, da bi bil postal neki vsestransko spoštovani posestnik iz Jančevega vrha, ki pa seveda kot Slovenec ne more ugajati nemčurjem, iz Nemca slovenski klerikalec, ker je slovenskega pokolenja in je njegov rod že od nekdaj naprednega mišljenja. K dopisu bi imeli pripomniti le še dveje: 1. da se občini Jančev vrh radi začasne (upajmo pa, da trajne!) prehode v slovenske roke ni treba nič sramovati, ampak da sme biti ponosna na to, da pa se smejo sramovati ostale občine selniške župnije, ker še vedno hlapčujejo ponižno nemškutariji; 2. da seveda brez denunciacije nemčur ne pozna narodnega boja. Ta zahrbtnost in pa »šnops« sta znaka nemčurske propalosti. Pa naj se tolažijo selniški posili-Nemci: tudi nje bomo naučili manire!

IZ KOJŠČANSKE ŽUPANIJE V BRDAH.

Kakor vidite, je začel tudi v našo deželico »Dan«. So sicer precej redki naročniki, upamo pa, da se bo polagoma tudi pri nas udomačil. Žalostno je, da se pri nas sploh prav malo čita. Saj bi marsikdo pričel čitati z veseljem, ko bi prišel do lista, toda ljudstvo samo si ne zna pomagati, oni pa, ki bi bili v prvi vrsti poklicani, da dvigajo narodno zavest, da poučujejo ljudstvo in ga informirajo, oni se ne ganejo. Pri nas je v tem oziru zelo žalostno. Prepričan sem, da je v vsaki deželici boljše kakor pri nas. Čakal sem vedno, da se kdo oglasi v našem listu in napiše kaj iz našega kraja, ampak čakal sem zaman. Naša mlada inteligenca, kar jo je, spi spanje pravice. Nič ne čita, nič ne piše, čeprav bi bilo marsikaj zanimivega iz naših zapuščenih Brd. Naveličal sem se čakati in naposled si natakem še enkrat svoja očala na nos in napišem s svojo okorno roko nekoliko vrstic, ter dam tako dober zgled mladim in čvrstim. — Naši kraji so zelo zapuščeni; o Brdah vedo ljudje drugod samo to, da se prideluje tu dobra briska rebula, drugače pa prav malo ali nič. Pa kako naj bi vedeli kaj več,

ko je vendar pri nas tako zaspano. Nič društev, nič prireditev, nikahil predavanj. Tisti, ki so najbolj poklicani v to, da bi kaj delali, držijo roke križem in gledajo, kako blodi ljudstvo v vsakdanjosti, kako lazijo ljudje po krahmah in se ubijajo z neprestanim popivanjem. Ali ni žalostno, da sta v naši deželi, ki sega od Soče do Italije, menda samo dve podružnici Ciril-Methodove družbe. Ravnotako je tudi v društvu. V naši občini, ki je največja v Brdah, nimamo nikakega pevskega društva, nikahil čitalnic. V Kojščem je sicer »Sokol«, a o njem je slišati prav malo. Temu je krivo deloma pomankanje energije, deloma pa tudi to, da se stavijo temu društvu zapreke pri delovanju. V Kozani so se postavili pred časom »Orli« na noge, a so se tudi naveličali nositi orlovskega kroja, s katerim so hodili v začetku vsake nedelje k maši. O kakem shodu nimaio ljudje pri nas niti pojma. Kar se spominjam, ni bilo pri nas še nobenega pravega shoda, in prijatelji, to so desetletja. Vsakih par let pride skozi občino kak kmetijski potovalni učitelj, a ljudstvo se ne zmeni veliko zanj in ne upošteva njegovega pouka. Vse kar imamo pri nas, so nedeljske pridige v cerkvi, ki so večkrat pomešane s klerikalno agitacijo, in drugega nič. Včasih so priredili vsaj fantije kako zabavo, ples, v zadnjem času pa še tega ni več pri nas. Županstvo ne dovoljuje fantom plesa, češ da je ples greh. V resnici pa izvirajo vse te prepovedi iz klerikalnih špekulacij, o katerih bo treba še izpregovoriti. Naša občina je namreč klerikalna, oziroma občinski svet. Ljudstvo ne ve mnogo o politiki ter volitistega, za katerega je več reklame. In tu pride v poštev cerkev. Do sedaj so delali naši možje, ki se nagibajo včasih na eno, včasih na drugo stran, kompromis med seboj pri volitvah. Pri zadnjih občinskih volitvah se pravzaprav ni niti volilo. Izvoljen je bil kar tako sedanj župan, ki se ga je šlo nekdaj za naprednega. Toda, glej ga spačka. Pri zadnjih deželnozbornih goriških volitvah je kandidiral kot novostrujar, a je sijajno — propadel. Župan pa je še vedno, in kakor rečeno, izvoljen tudi od naprednih mož. Vse to, kar vam pripovedujem je sicer čudno, nejasno, nerazumljivo, toda resnično je. Pri nas je, kakor kje v čudežni deželi Korotanu. Ne utegнем vam napisati vsega podrobno, zato se bom še oglasil. Želim pa, da bi se tudi kdo drugi oglasil in me vsaj deloma razbremenil.

Goriško.

Mi in deželni zbor. Deželni zbor je začel torej te dni delovati. Vsak se zanima zanj, tem bolj zato, ker je nastal precejšen preobrat. Italijanska kamora je že dosegla svoj višek, in zadnji poraz nam kaže s kakšno naglico pada navzdol, popolnemu polomu nasproti. Očividno je, da se bližajo Slovincem boljši časi. Seveda ne smemo pričakovati od poslancev Italijanske ljudske stranke medenih potic. Takšni kot kamoraški poslanci pa vendarle ne bodo, deloma že zato ne, ker smo jim mi Slovenci pomagali do izvolitve. Slovenski poslanci pa morajo skupno nastopati. Tu ne smemo gledati ali smo »novostrujarji«, »starostrujarji« ali »napredni«, tu moramo nastopiti skupno za naše narodne pravice. Vsakdo mora misliti le nato, da je izvoljen od Slovincov zato, da bo zagovarjal naše pravice, zato da pojde

našemu ubogemu ljudstvu na roke. In proklet naj bo tisti, ki zlorabi zaupanje ljudstva od njega, ter začne s svojimi strankarskimi strastmi delati razkol. — Tudi so izvoljeni naši poslanci od ljudstva zato, da delajo, in sicer neumorno delajo; naš narod je mal, zato je treba velike energije, velike delavnosti, da se vzdrži in da ga ne potlačijo močnejši sosedje. Torej na delo! Kdor se izkaže nezmožnega, naj prepusti drugič to mesto drugim vrednejšim, kdor pa bo delal, kdor se bo v resnici trudil, da zadovolji narod, ta bo imel vselej za sabo maso, narod mu bo hvaležen.

Javen shod. Zveza Jug. Železničarjev sklicuje za nedeljo 5. okt. ob 3. uri popoldne pri »Zlatem Jelenu« velik javen shod. Dnevni red: 1. Delavni red na državnem kolodvoru na splošno. 2. Pritisk na slovensko delavstvo od strani Nemcev. 3. Razno. — Mi ne nehamo, dalje pojdemo in doseči moramo zaželjeno. Doseči moramo ono mrvice pravice, katero se v naši »modernej« državi sploh more doseči. Namesto »Albance«, naj poskrbi vlada, da uredi domače stvari. — Slovenci, vsi na shod!

Pod voz je padel. Okoli 10. ure jutraj, v četrtek, se je vozil po ulici Giosuè Carducci mladenič na biciklu. Ko je došel do Nadškofijske ulice, mu je pridrdral nasproti motocikel. Mladenič se mu je hitro ognil, pri tem pa je priletel pod težak voz. Takoj je šel konj in voz čez nesrečnega človeka. Nesrečnega so spravili pokonci in so mu dali malo žganja. Očividno ni dobil mladenič močnih poškodb. Krvavel je od manjših ran. Povedal je, da se imenuje Loik Bernard in da je vsega tega vzrok oni motocikel, kateri pa jo je pravočasno odkuril: niti za njegovo številko se ne ve. — Treba je paziti, da ne bodo dirjali motocikli in vozovi po sredini mesta. Če so zato preskrbele že vasi, potem naj se pusti to v mestu? Sicer bomo en dan ali drugi slišali o kakšni žrtvi.

Jubilej „Sokola“ v Ljubljani.

Danes v nedeljo, 5. oktobra otvori Sokol v Ljubljani v Merkurjevi dvorani Narodnega doma svojo jubilejno razstavo. S to prireditvijo hoče »Sokol v Ljubljani« seznaniti tudi širšo slovensko javnost s razvojem društva tekom 50 let svojega obstanka. Pokazati hoče verno sliko dela, v kolikor je to seveda v razstavi mogoče, ki ga je izvršil na polju narodne probude v Ljubljani in na Slovenskem sploh ter pregled dela, izvršenega na sokolskem strokovnem polju: v telovadbi.

Prijatelji sokolske stvari bodo našli v tej, pri nas prvi večji sokolski razstavi obilo, kar jih bo zanimalo, kar bo zanje morda tudi novo. Našel bo slike in spomine iz časov slavnih »taborov« in prvih pohodov »Južnega Sokola«. Marsikateremu starejšemu članu se bo zbudil ljub in drag spomin ob pogledu na slike iz polpretekle dobe, ko je še sam korakal v vrstah ljubljanskega Sokola. Veliko število fotografij, diplom, častnih dil in trakov dokazuje delavnost društva in priljubljenost, ki jo je uživalo tekom 50letnega obstoja. Razviden bo tudi tabelarično narastek članov in v zadnjem času tudi članic. Videlo se bo tudi, kako se je razvijalo zanimanje za telovadbo, kako je naraščalo število tekmo-

valcev in kako je vedno uspešneje nastopal pri važnih tekmah tudi izven domovine. O podrobnostih razstave bomo še poročali. Razstava se otvori danes v nedeljo 5. oktobra ob polu 11. dopoldne. Naj bi našla čim več obiskovalcev.

Kranjski deželni zbor.

(Nadaljevanje seje z dne 3. oktobra 1913.)

Grof Barbo predlaga resolucijo glede izseljeniškega zakona. Imenovana resolucija zahteva izseljeniški zakon.

Dr. Lampe dobi besedo in polemizira z dr. Tavčarjem. Tavčar je, pravi Lampe, pogorel s svojim predlogom v upravnem svetu »Narodne Tiskarne«. Omenja, da je časopisje Slovenske Ljudske Stranke pošteno. (To pa io! Op. uredn.) Nemško časopisje povzema najgrše reči iz »Sl. Naroda«. Dr. Tavčar je jako rad igral dvojno vlogo in se je delal lepega na vse plati. (Dr. Triller: Kavalir je bil!) S. L. S. je predlagala, da prevzema dežela varstvo za »Ljudsko posojilnico«. Ker ni bila varna, da se ne napravi run (Doktor Triller: Lažete. Vi ste rekli, da so nevarni časi.) Denarnim zavodom na vaši strani se ni treba bati ničesar, ker pri nas ni takih elementov, ki bi hoteli škodovati. (Več klicev: Takoj drugi dan ste začeli!) — Dr. Tavčar je govoril o nekakem kompromisu med strankami (Dr. Triller: O tem bomo še govorili. Nikar ne obrekujte in ne žalite odsotnega Tavčarja. Mene psužite, ki sem tukaj. Jaz ne pustim psovati odsotnega svojega prijatelja!) Lampe nadaljuje: Od leta 1877, so v Kamniku volili okoličani. Prvi so bili liberalci, ki so se pritožili proti obstoječim razmeram. Ako bi bil obstal kak kompromis, bi ga bili liberalci prelomili. Razlika je, če list prinese enkrat kakšno notico, ali pa če se cele mesece vodi gonla. Leta 1906. je bil Hribar načelnik liberalne stranke, ki je obstruirala. Med Hribarjem in Šusteršičem se je takrat dogovoril kompromis zaradi volilne reforme. Ob 8. zvečer pa je Hribar prišel, da je njegova stranka odklonila kompromis. Leta 1908 je Tavčar zastopal liberalno stranko. Dr. Šusteršič se je skliceval na kompromis iz leta 1906. Tavčar pa je dejal, da ni Hribar sploh nič povedal o kompromisu. Vsa jeza liberalne stranke gre zdaj proti občinski in deželni volilni pravici, ker se boji, da bo kaj izgubila. — Lampe polemizira nato s posl. Ganglom zaradi občinske avtonomije. Zoper sklepe se lahko vsak pritoži. Za Ljubljano so vse storili. Za koga pa bo Valenjski dom? (Klic: Cestni zakon!) Medtem prevzame predsedstvo zopet dr. Šusteršič in začne zvoniti, češ da liberalci sistematično motijo govorilnika. (Posl. Reissner: »Saj se dobro zastopimo!«) Dr. Lampe začne govoriti o veliki manifestaciji, ki naj bi bil zadnji katoliški shod, katerega pa Tavčar ni pozdravil. Dalje pravi Lampe, da ni dolžnost deželnega odbora, da bi podpiral pivstvo, ampak gasilstvo. Mi smo odgovorni za vsak vinar. (Posl. Turk: »Saj je vseeno, če kaj daste ali ne! Velika veselost. — Šusteršič zvonil s tako silo, da se mu zlomi zvonec. Lampe nadaljuje: Kdor nima kvalifikacije za versko-nravno vzgojo, ne more biti učitelj. To je njegovo stališče. Pri tem omenja Lampe učitelja Kovača v Šiški. Troje mest smo oddali: dvoje zaradi Kovača, ki je nesposoben človek. (Klici: Ker

je Sokol!) Dr. Tavčar je bil za splošno in enako volilno pravico. V drž. zboru jo je obstruiral. Poslanec Gangl je predlagal, naj se naprav reforma vsaj za poskušnjo. Kadar pride čas, se bo volilni red že reformiral. S. L. S. bo glasovala prot predlogu. Mi smo res »Slovenska Ljudska Stranka«. Poslanec Ribnikar je zamenjal kompetence deželnega in državnega zbora. Liberalci imajo pri sodnji več vpliva kakor mi. Kd ima v rokah odvetniško in notarsko zbornico? Vsako slovensko akcijo oslabujejo liberalci. Kot najvišjo instanco so si izvolili Kamilo Theimer ki slovenskega jezika še zmožna ni (Posl. Reissner: »Pa bi jo slovenski naučili!«) Deželni odbor uraduje samo slovensko in podpira povsod slovensko uradovanje. Treba pa s je varovati škodljivega šovinističnega radikalizma. — Vseučiliški fond ni zapravljen. Slednjič prav Lampe, da je bil slovenski narod vedno najzvestejši vladarju.

K besedi se oglasi dr. Zajc. Po pravila, da svetogorski župnik ni govoril besed, za katere je bil obsojen.

Poročevalec dr. Krek polemizira z liberalci. Boj proti S. L. S. J. boji proti slovenskemu narodu Kranjski Nemci naj bodo toliko konservativni kolikor češki Nemci in na priznajo, da deželne meje mat. vredneodnarodne skupnosti. Avstrijska misel obstoja v tem, da gotov narodi vidijo svoj obstoj v monarhiji. Sloge z Nemci ne zavrača, ampak segati mora čez meje kranjske dežele. Predlaga prehod v specialno debato.

Deželni glavar prekine sejo z četrt ure.

Otvori jo zopet ob 10. zvečer

Specialna debata o proračunu.

Dr. Krek kot poročevalec priporoča predlagano potrebščino. K besedi se oglasi poslanec Reissner. Poročevalceve navedbe še nikakor n dokazujejo napredka našega štva. Stroški rastejo, če smo kulturno napredovali, kar je čisto naravno. — Deželni odbor je odbprošnjo ljubljanske občine za poporo obrtni šoli. Za učiteljske pore se je porabilo 55.000 kron o 104.000 kron. Po statistiki pa se pokazalo, kdo je bil vse deležen te podpor. Razdeljeval jih je deželni odbor s političnega stališča. »Slovenski Učitelj«, glasilo Sloimskarjev sam piše, da so bili pri razdelitvi podpor prezrti taki učitelji, ki so bili res potrebni podpore.

Predlogi: Vse učitelstvo na dobi do regulacije učiteljskih pla 25 % doklade. — Kdor uživa deklado, naj jo uživa naprej, kdor je š nima ali pa je manjšo, se mu naj dopolni na 25 %. Vsi slovenski profesorji stojimo na stališču slovenskega učnega jezika. Mladina pa naj znudi dobro, prav dobro nemški jezik. Ker nimamo na Kranjskem noben realne gimnazije, predlaga, naj deželni odbor izposluje, da se II. dr. gimnazija preosnuje v realno gimnazijo. Predlaga, naj se deželno gledališče prepusti brezplačno ljubljanskim mestni občini. Predlaga, naj se ob novi podpora, ki je »Glasbena Matice« zadnje čase ni dobivala.

Posl. Lavrenčič. Predlag za prihodnje leto splošno živinsko razstavo, zahteva uravnavo kamniške Bistrice in obsoja »ono koruptno časopisje«, v katerem je Theimo našla zaslonbo.

Posl. Turk. Deželnega odbora podpora gasilnim društvom se je razdeljevala nepravilno in s strankar

(Dalje v prilogi.)

FRAN RADEŠČEK:

Slovenski četaš Franjo Gorec in njegovi doživljaji v balkanskih vojnah.

Vojna legitimacija — odnosno »sprichevalo« o njegovi udeležbi v vojnah se glasi v prevodu:

Objava

za četaša Frana Gorca, iz Ljubljane, Kranjska-Avstrija, ki je vstopil med četaše 15. septembra 1912. leta in je vstrajal do danes.

V turški vojni se je udeležil bitk in to:

Na Prilepu in Bitolju.

V bolgarski vojni se je udeležil bojev in to:

Na Ponikvah, Dumici, Govedarniku in Dukatu. Vedenja je prav dobrega. Priporočilo popolnoma zaslujuje.

Skoplje, 13. avgusta 1913.

(Pečat:) (Pečat:)

Četniška komanda. Kralj. srp. Komand. major. Ministr. vojno. Vojin Popović. (Podpis nečit.)

V tej »Objavi« so navedeni le oni boji, katere je vodila redna vojska skupno s četaši, izvezete pa so

vse one borbe z Arnauti, Turki in Bolgari, katere so četaši sami vršili brez pomoči redne armade.

V bitki pri Kumanovem je bilo 4000 četašev, toda Gorčeva četa slučajno ni stopila tedaj v akcijo, ker je bila določena, da zadržuje na skrajnem levem krilu Turke pred event. poskusom priti Srbom za hrbet.

Gorčeva četa se je tedaj nahajala na visokem skalnatem pogorju in od tu je vojvoda čete pošiljal četaške patrulje v razne smeri, da poizvedujejo, kje je in kaj dela sovražnik, ki pa ni imel časa razširiti svoj front v toliko, da bi mogel doseči najskrajnejše pozicije levega krila srbske vojske, pač pa je moral koncentrirati vso svojo moč na središču.

Bitke pri Kumanovem se je sicer udeležil, toda v ogenj ni stopil.

Prvi bojni krst je prejel Gorec šele v bitki na Prilepu, kjer je bila borba sicer kratka a tembolj stranska in obupna.

V ozkem rovu za pešce je čepel Gorec in streljal... streljal... brez smeri v strašni duševni razburjenosti in zdelo se mu je, da se mu razpoči glava samo radi notranje vznemirjenosti in — strahu. Grmenje topov, krik besnih borilcev, oglušujoče prasketanje pušk itd. je deprijujoče vplivalo na živce. Sssss-pak... in

poleg njega se je zgrudil z razbito čepinjo in strašno razmesarjen njegov drug, možgani so obviseli na bližnjem skalovju in topla rudeča kri curljala je iz razbite glave v rov in na Gorčeve hlače. Toda ta duševni boj je trajal komaj par minut in ob pogledu na mrtve in razmesarjene druge, oledenela mu je kri v toliko, da je pokleknil na mrtveca, ker so ga že začela boleti kolena.

Nato je nastopila čudovita mirnost, ki je pač vztrpetavala še v manjših presledkih pri vsakem kriku »uraaa« in povelju komandirjev, vendar je polagoma prešla v tako ekstazo, da ni mislil na nič več. Pozabil je popolnoma kakšna je Ljubljana in če bi ga kdo vprašal tedaj po čim je moka ali sol pri Sušniku, bi mu ne vedel povedati.

Grozovit šnder in ropot, ki je trajal nepretrgoma, le tu in tam pretrgan s pojačenimi salvami pešcev ali s splošnim ognjem artilerije, se je zdel njegovemu ušesu kot monotono brnenje neznanih glasov. Videl ni nikogar več razven sovražniške rove in goste oblake dima, skozi katere je streljal z otrpjenjo roko in mirno, da bi lahko izvršil najtežavnejšo zdravniško operacijo in ko bi videl svoj predmet, bi nikdar ne izgrešil cilja.

Povelje zadoni: »Iz rogov!« Granate padajo in kakor dež se ysu-

jejo razpočeni šrapneli na glave srbskih borilcev. Turške strojne puške delujejo kakor kosa na polju. Vojaki padajo, toda častniki kriče: »Napred inče poginemo svi!« In mesto odstopa pred smrtonosnim turškim ognjem, vrgla se je cela kolona v ozko stisnjenih vrstah naravnost v najhujšo točo krogelj.

Z nasajenim bajonetom taval je Gorec v prvih vrstah pogej svojih drugov, ki so padali, kakor klasje pod srpom. Iz daljave je završalo: Alah in naši so odgovorili: uraaa. Razredčene vrste so se vedno spopolnjevale z novimi bojovníki in v urnem diru zagnala se je kolona naprej za deset korakov, nakar je legla na zemljo, izstrelila eno salvo, da napravi meglo dima, ki naj jo ščiti pred vidom sovražnika in zopet naprej. Čim se je dvignila kolona od zemlje so Turki zopet pomnožili ogenj, medtem pa je srbska artilerija neprenehoma delovala v hitrem tempu, da ščiti nastopanje pešcev.

Vsakihi deset korakov se je dvigala in zopet padala kolona, vedno prodirajoč naprej in naprej.

Dasi je prva vrsta izgubila največ mož, je bila kljub temu vedno popolna, ker je vsacega padlega zamenjal njegov drug v ozadju.

Uraaa... naši so že pri prvih kopita padajo po turških glavah.

rovih. Jeklo se že križa... puškin Turki so zastavili ogenj in se vrgli iz rogov. Prve vrste Turkov se umi kaio obupno se boreč, toda zadnje n odstopajo in v tesnih kolonah zadržujejo prve čete pred begom. Zaman... Turški topovi se umolkni naši pa še vedno prinašajo smrt turško ozadje, v tem dosepejo zadnje srbske kolone, gnječa med borilci s je povečala, ranjenci se umikajo ozadje, sveže moči nastopajo in groznem kaosu so Turki prisiljeni odstopiti v drug rov.

Zopet se začena boj s puškami naši nastopajo in po dvehurnem strašnem klanju zasedejo vse pozicije konjica in manjše četaške in vojaške čete pa nadalje zasledujejo bežečeg sovražnika.

In v vsem tem strašnem ognju je ostal Gorec nepoškodovan, pač je bila puška zadeta v kopito, katero i vihtel nad turškimi glavami.

Po končanem boju polotila se ga je težka utrujenost, v glavi se mu je vrtilo in noge so se mu zapletale toda moral je naprej, dasi še ni ni česar zavžil cel dan že od prejšnjeg večera in šele proti četrti uri popoldne — dve uri po strahovitem spopadu — dobil je od svojega drugega košček napol surovega in že plesnii vega kruha in požirek »rakije«.

Dalje prihodnič.)

skega stališča. 63 gasilnim društvom se je razdelila podpora 122 pa ne. Ker je gasilstvo samo gasilstvo in ne strankarstvo, predlaga, naj deželni odbor razdeli podpore vsem gasilskim društvom brez razlike, ki so podpre potrebne.

Posl. dr. Pegan polemizira s Turkom radi podpor gasilstvu.

Posl. Ribnikar govori o visokih potnih stroških, ki jih deželni odbor izdaja. Omenja deželni avtomobil.

Posl. Jarc pobija očitke posl. Reisnerja glede šolske politike deželnega odbora.

Posl. dr. Zajc. Kak človek je Zajc, vemo vsi prav dobro. Zato se pa nikakor ni čuditi, da je dr. Zajc govoril tole: Učiteljem so se draginjske doklade pravično razdajale. Če povemo samo ta izrek dr. Zajca brez njegovih bedastih napadov na »Učiteljsko tiskarno«, na njemu vedno gorki »Dan« in na »Učiteljski Toyariš«, vidimo, s kakimi človekom imamo opravka. Z njegovimi infamnimi napadi se pa ne bomo pečali. Laž, obrekovanje, infamija in dr. Zajc — to so tesno združeni pojmi.

Dr. Zajca vreden tovariš je dobropoljski Jaklič, ki prvega dosega, če že ne presega nesramnosti prvega. Dokazi in utemeljevanje šepavca so napadi na slovensko narodno pošteno učiteljstvo. Vsak pošten človek mora pred dobropoljskim šepavcem debelo pljuniti in se s studom obrniti od njega.

Posl. Ribnikar. Začne polemizirati z Zajcem, toda glavar mu vzame besedo. Nato govori Lampo o učiteljskem vprašanju.

Posl. Ribnikarja izključi disciplinarni odsek od treh sej. Deželni glavar ga je namreč sklical, ker je Ribnikar povedal klerikalcem resnico v brk, namreč, da so falirani ljudje. Ribnikar pa je že prej sam odšel iz dvorane.

K besedi se oglasi poslanec Gangl, ki zavrača vse lopovske napade dr. Zajca. Razložijo, kako so ga klerikalci denuncirali. Ko pravi med svojim govorom tudi: Saj tudi v sv. pismu stoji, da ni Boga — mu deželni glavar vzame besedo.

Tudi posl. Drobnič se je oprijel besede, pa je kmalu sedel. Nato se je prešlo k glasovanju.

Oglasuje se o potrebnosti z izpremembo, ki jo predlaga odsek; sprejme se z glasovi klerikalcev in Nemcev.

O drugem delu se nihče ne oglasi k debati.

Sprejme se pokritje enako kakor potrebščina, enako tudi vsi predlogi finančnega odbora in potem ves proračun.

Oglasuje se o resolucijah. Barbotova resolucija zaradi izseljeniškega zakona se sprejme.

Ganglov predlog o volilni reformi se odklanja.

Ganglov predlog o uvrstitvi mest v tretji razred se sprejme.

Reisnerjev predlog o realni gimnaziji se odklanja.

Reisnerjev predlog o učiteljskih dokladah se odklanja.

Reisnerjev predlog o subvenciji za »Glasbeno Matico« se umakne z ozirom na poročevalčovo obljubo.

Lavrenčičev predlog o živinski razstavi se sprejme soglasno.

Turkov predlog o gasilskih podporah se odklanja.

Ob en četrt na 2. ponoči je rešen proračun.

Nato se sprejmejo še nekateri predlogi kmetijskega odbora.

Deželni glavar izjavlja, da »Ljudska posojilnica« ni prosila garancije, ampak je deželni odbor to predlagal.

Deželni glavar odkazuje nekatere predloge odsekom, napoveduje se odsekov in zaključijo sejo ob pol 2. uri ponoči.

Prihodnja seja bo v četrtek ob 10. dopoldne.

Dnevni pregled.

Deželni vladi kranjski je menda skrajno neljubo, da se kdo na Kranjskem zanima za ustavno življenje. Dolgo časa že ni bilo zasedanja deželnega zbora, in sedaj, ko je zopet zasedanje so ljudje, ki jim je še kaj drugega mar kot Albanija zelo željni zvedeti, kaj se godi v deželnem zboru. Kako delegacija vrši svoje dolžnosti itd. V to svrhu so delavski sloji za današnji dan že drugič hoteli sklicati shod, kjer bi se podalo poročilo o »delu« deželnega zbora. To pa menda ni bilo bogve kako vseh deželni vladi in zato je šla in prepovedala shod, ki ga je sklicala »Jugoslovanska socialna demokratična stranka« za danes v Mestni dom. Najbrže si vlada misli, da ne gre, da bi se poročalo o Krekovem in Lampetovem delu in da je najboljšje, če nihče

ne ve, kako pašuje večina v deželnem zboru. Udeleževati se ustavne življenja je postalo pri nas — policijskemu redu nevarno. Zato ji bodo oni še najbolj povšeč, ki jim takšni shodi niso mar.

Kaj se papežu Piju X. zdi čudno. Kakor smo svoječasno že poročali je Rim prepovedal v splitskih cerkvah opravljati službo božjo v staroslovenskem jeziku. Prepovedana je rabla glagolice. Dokler je živel papež Lev XIII., je glagolica kljub vsem protestom Slovanom prijateljskega Dunaja uživala vsaj nekoliko pravice. Ko je pa nastopil Benečan Sarto — od takrat so se pa začeli za Slovan v cerkvenem oziru gorki časi. Sarto, sedaj Pij X., se čuti pred vsem za Italijana, pri svoji znani omejenosti pa postaja naravnost šovinist. Kar dokazuje tudi ta-le slučaj: Mlad duhovnik iz Dalmacije, ki se je mudil v Rimu, je obiskal papeža in mu povedal, da je iz Dalmacije. Pij X. ga vpraša: »Kateri narodnosti pripadate?« — »Hrvatski narodnosti«, je odgovoril duhovnik — Dalmacija je hrvatska. — »To je čudno« — reče papež — »včasih so bili Dalmatinci vsi dobri Italijani, sedaj pa naenkrat hočejo biti Hrvati!« Papežu se torej čudno zdi, da so Dalmatinci — Hrvati in da nočejo biti Italijani. Potem naj pa še kdo govori, da je vrhovni pastir prijatelj vseh katoliških narodov. Slovanov, če se čutijo za Slovan v katoliški cerkvi ne more trpeti, temveč jim prizadene vdarec, če le more, kakor je to sedaj pokazal Pij X., ki je prepovedal staroslovensko mašo. Slovan niti k Bogu ne sme v svojem jeziku moliti.

Iz ogrske dežele. Mestni glavar Stolnega Belega grada Saghy je prepovedal soc. demokratični sestanek, kjer bi se imelo govoriti o esperantu. Svojo prepoved je utemeljil s tem, da je esperanto jezik tatov in roparjev. Tu imaš! Nekaj podobnega se je zgodilo včeraj pri nas na Kranjskem. Soc. demokrati so hoteli sklicati shod, da bi se pogovorili o »Kranjskem deželnem zboru« — vlada je pa shod prepovedala.

Smeh in dobra volja je tisto, kar marsikdo pogreša v današnjih pustih dneh. Denarja ni, humorja se manj, in nazadnje — prilike tudi niso takšne, da bi se človek smejal. Kdor pa se hoče za nekaj ur odtegniti morečim skrbem, naj se v nedeljo, 5. oktobra, zgleda v Kamniku, kjer ima Sokol svojo vinsko trgatv. Dobrodošel vsak, imenitno se bo zabaval in lepo ga bomo sprejeli!

Mestna hranilnica v Kamniku. V mesecu septembru 1913 je 166 strank vložilo 46.387 K 81 vin., 127 strank vzdignilo 30.899 K 94 vin., 1 stranka izplačalo hip. pos. 4500 K. Stanje hranilnih vlog 2.046.638 K 48 vin. Stanje hip. posojil 1.606.820 K 73 vin. Denarni promet za mesec september 199.106 K 96 vin.

Slovenska šola v Kočevju. Kočevarji so pridno na delu, da bi onemogočili ustanovitve slovenske šole v Kočevju. Ko je bilo dne 17. in 18. septembra razpisano zaslizevanje starišev, ki so podpisali prošnjo za ustanovitve slovenske šole v Kočevju, se je to zaslizevanje pa naenkrat iz »nepričakovanih ovir« preločilo na 14. oktobra. Ukrenil je to vodja okrajnega glavarstva, kar na svojo roko in na migljaj Kočevarjev, da bi medtem časom one odvisne stariše pripravili do tega, da svoj podpis prekličejo. Tako je oskrbnik premogokopa v Kočevju Stöckl hodil okoli slovenskih rudarjev z originalno prošnjo, ki je bila vložena za ustanovitev slovenske šole in grozil rudarjem, katerih se je največ podpisalo za ustanovitev slovenske šole, da če svojega podpisa ne prekličejo, da bodo odpuščeni iz službe. Pomagal mu je pri tem slov. delavec odpadnik Kužnik in pa Kočevar Kresse. Grozil se jim je tudi od drugih, da bodo že videli, če svojega podpisa ne prekličejo. Tako se skuša na vse mogoče načine ovirati razvoj Slovenstva v Kočevju, kajti Kočevarje je strah pred okrepitev slovenske manjšine. Zoper njihove so vložene že tudi ovadbe in se bo poskrbelo, da se take ljudi napravi neškodljive.

Novomeški visokošolci, ki so priredili dne 27. septembra t. l. v »Narodnem domu« veselico z igro in plesom v prid slovenskim akadem. podpornim društvom v Gradcu, Dunaju in Pragi, naznanjajo, da je gmotni uspeh omenjene veselice sledeči: Dohodkov je 345 K 70 v (med tem 144 K 90 v preplačih), izdatkov je 123 K 96 v, toraj je čistega dobička 221 K 74 v. Zahvaljujejo se ob tej priliki pred vsem cenj. gospodstvom, ki so tako požrtvovalno sodelovali pri težki in v velikim težavam uprizorjeni igri in pa slavemu občinstvu za udeležbo oziroma preplačila. — Z ozirom na započeto skupno akcijo so nameravali novomeški visokošolci prirediti večer v

okvirju »Osrednjega Vsedijaškega Podporniškega Odbora v Ljubljani«. Napad v klerikalnih »Dolenjskih Novicah« in predvsem opomba v listnici uredništva, da novice o prireditvi ne more priobčiti, ker se strinja z neumnozno invektivo klerikalne starišine, kakor tudi konsekvntni bojkot s strani novomeškega klerikalstva, pa jim je odprl oči. Zato smatrajo skupno akcijo s klerikalci za ponesrečeno in pošljejo denar po lastnem preudarku direktno omenjenim trem podpornim društvom.

Odbor O. v. p. o. naznanja, da je svota dosedaj vposlanih prispevkov prekoračila drugi tisoč (2169 K 20 v). Kdor pozna razmere slov. visokošolcev, si s temi številkami lahko ustvari pravo sliko. Podpisani odbor se ponovno obrača do slov. ljubljanskega občinstva s prošnjo, da ne zavrne nabiralcev, ter apelira na njega dobrosočustvo!

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu septembru 1913 je 259 strank vložilo 153.761 K 82 vin. 189 strank vzdignilo 146.645 K 78 vin. 3 strankam se je izplačalo posojil 12 tisoč kron. Denarni promet 544.807 kron 87 vin.

Ogenj. Dne 28. pret. m. je izbruhnil ogenj orkog ene po polnoči v vasi Malo Brdo pri Hrenovici, ki je uničil posestnikov Luki Klun, Mariji Turk in Josipu Korčetu hiše in gospodarska poslopja, v katerih je bila krma. Klun ima škodo 6000 K in je zavarovan za 2000 K. Posestnik Jože Korčec ima škodo 8000 K, dočim znaša njegova zavarovalnina 5000 K. Marija Turk ima škodo 600 kron, škoda je krita z zavarovalnino. Kakor se govori, je bil ogenj podtaknjen.

Demon alkohol. Pretekli tork zjutraj je našel posestnikov sin Janez Rozman iz Zgornjih Gorij na polju moško truplo, v katerem se je spoznalo 46letnega notoričnega pijanca, oženjenega delavca Tomaža Skvarče.

Arrestacija radi tatvine. 15letnega pekovskega pomočnika Antona Jurca iz Senožec so poslali po prestani enomesečni kazni radi potepanja iz Trsta po odgonu domov. Med potjo je Jurca pripovedoval odgorskem pazniku, da je na nekem parniku v Trstu ukradel gotovemu strojniku 400 K. Orožništvo je zato Jurca v Senožčah zopet aretiralo in ga izročilo sodišču.

Nesreča. 15 letni posestnikov sin Božidar Lampe se je je dni ponesrečil na neki žagi v Črnem vrhu pri Idriji. Hotel je namreč na žagi preskočiti takozvani voz, pri tem pa mu je spodrsnilo in padel je tako nesrečno na tla, da si je zlomil desno nogo.

Napad. Krojaškega pomočnika Franceta Krča je te dni na poti domov napadel na cesti v Kranju neki železniški delavec in ga je brez vzroka sunil z nožem v prsa in ga znatno poškodoval.

Fantovski ponočni napad. Koncem septembra so napadli neko noč domači fantje blizu Hrušvevega Franceta Zibelnika iz Hrestenice pri Polhovem Gradcu in Franceta Rožnika iz Hrušvevega. Fantje so omenjena dva napadli brez vsakega vzroka s palicami in so ju pretepli. Oba, Zibelnik in Rožnik sta zadobila več poškodb na životu. O stvari bo imelo besedo sodišče.

Smrtna nesreča. Dne 27. p. m. zvečer je prišel 62letni drvar Janez Ravnikar, potem ko je celi teden delal v gozdu, k svojemu bratu Antonu Ravnikarju v Pokojišu pri Borovnici, da bi preživel tam nedeljo. Okrog 9. ure zvečer je šel ležat na pod. V nedeljo zjutraj je našel Anton Ravnikar svojega brata pod kozolcem poleg hlevnih vrat nezvestnega. Kakor se da z lokalne situacije posneti, je padel Ravnikar ponoči z lestve in je obelzjal. Pri padcu si je razbil desno stran črepije in je umrl v nedeljo ponoči na zadobljenih poškodbah.

Film „Živi mrtvec“.

po znamenitem romanu Leva Tolstega, se bodo predvajal 4 dni, t. j. v petek 10., soboto 11., v nedeljo 12. in v ponedeljek 13. okt. v Kino-„Ideal“. Predstave vsaki dan ob 4. 1/2, 7. 1/2, v nedeljo ob 12.11. dop. in ob 3. pop. Cene vžigane za 10 vin vsemi prostom, izvezemli II. prostor.

Ljubljana.

— Potil se je dr. Krek včeraj, ko je zagovarjal svojo nedolžnost. Kdo bi si mislil. Po njegovih izrekih, sodeč, je bil tudi zdravnik, ampak to se nam precej čudno zdi. To zmožnost bi pripisovali k večjemu Smolnikarju, ker on je svojo punco zdravil vsaj z »Lurško vodo«. — Janez, Janez, štorjaka je »en čuden tič«. — Drobnič uč. »Slovenec« piše: »Učiteljsko debato (v deželnem

zboru) je zaključil Drobnič. Bilo je nepopisno ganljivo, ko je kmet Drobnič Gangla in profesorja Reisnerja poučil, kakšna mora biti šola, da ustreza svojemu namenu.« Res, bilo je nepopisno ganljivo!

V Ljubljani se je nastanil nov zdravnik, ki zdravi histerične ženske bolezni na podlagi recepta iz 28. decembra 1912. Natančnejša pojasnila v tukajšnjem semenišču v učni dvorani za katoliško moralo.

Prepovedan shod. Shod, ki ga je sklicala soc. demokratična stranka za danes dopoldne v Mestni dom je deželna vlada prepovedala.

Blamaža klerikalnih veljakov v Mostah. Širok cele Slovenije znani moščanski klerikalni veljaki so prišli na to idejo, da bi vendar njihovi glavni nositelji Krek-Oražmove morale postali nedolžni svetniki. V občinski pisarni v Mostah so skrpucali neko stvar in jo poslali to v »Slovenec«. Moščanski klerikalni veljaki so to tako zmazali, da je bilo njih delo drugi dan še veliko bolj umazano, kot kdaj poprej. Tako so se začeli proti zamorci kakoršni so Krek in Oražem Oražem trgovci rimskih odpustkov in kislega zella. Krek profesor bogoslovja v lemenatu, državni in deželni poslanec, Oražem ne more pogrešati rezervistove žene in Krek ne svoje Kamile. Prav čudno se pa nam zdi, da ima Oražem ljubezen do omoženih žensk. Krek pa kar sam označuje ženske, ki se ruvajo zanj. Ti fantje naj le držijo skup, drugače bode njihova družba prav kmalu razpadla. To bodo pač fantje od fare.

Občinski svet ljubljanski bo imel v ponedeljek izredno javno sejo ob 6. uri zvečer. Dnevni red: A. Javne seje: Personalnega in pravnega odbora poročilo o sklepu deželnega zbora kranjskega glede nekaterih prememb zakonov o pobiranju kanalskih pristojbin. B. Tajne seje: Finančnega odbora poročilo o dopisu poveljstva c. in kr. 3. voja glede zgradbe neke vojašnice.

Klub slovenskih gledaliških igralcev in igralke se je ustanovil včeraj ob 11. na shodu vseh članov in članic slovenskega gledališča, ki so še ostali v Ljubljani. V pripravljeni odbor, ki sestavi pravila kluba in jih predloži vladi v potrjenje in potem skliče ustanovni občni zbor, so se izvolili gg. Skrbinek, Danilo, Pohve, Šest, Bukšekova. Več o tem jutri.

Predstava v slovenskem gledališču. Danes se vrši s člani bivšega dež. gledališča in z gojenci dramatične šole pod vodstvom g. Danila dobro naštudirana burka »Gospodje sinovi«. Opozarjamo!

Klerikalni napredek v Šiški se opaža vsak dan bolj in bolj. Marsikdo ve, da pred leti ni bilo tu žive duše, ki bi bila trobila v črni rog. Toda črna roka posega po svojih vnetih pristažih tudi v Šiško. Večkrat se poroča o delovanju nasprotnikov in svarimo vse narodno napredno občinstvo, da skrbí, da jih naši nasprotniki ne potisnejo s pota za izobrazbo šišenske mladeži. Ustanovila se je pred leti Vincencijeva družba, katera nam je podpirala klerikalne reveže. Podpirajo jih poleg voditeljev, ki so franciskani, tudi adjutusi njih g. Babnik, g. Prestor, seveda tudi mežnarja ne manjka nikjer. Dalje so ustanovili Slovensko Stražo, ki pa prav lepo spava. Kakor nikjer, tako tudi v Šiški še niso storili za obmejne Slovence nič. No, kje ste voditelji Slovkariji, pokažite se pri delu za obmejne brate. Za Slovensko Stražo sicer pobira, neko človeče članarino. Ljudje ga povsod primerno odpravijo. Račje naj se drži svoje službe sicer pridemo z imenom na dan. Tudi naše ljudi vara s to organizacijo. Torej pozor napredno občinstvo in darujte Ciril-Metodovi družbi po svoji moči, ki edina podpira naše obmejne brate. Krona vseh klerikalnih organizacij pa je prosvetno društvo. Več ali manj je čitateljem že znano to nepotrebno društvo. Večkrat na teden sliši se iz drušvenega lokala prav divje vpitje. Ne vemo, ali se tako zabavajo gospodje odborniki in člani. Človek na cesti ni varen; ako preglasno govori, že je gospod policaj tu. Klerikalci pa delajo kakor se njim ljubi. Res lepi izobrazbi služijo to društvu. In to društvu vodijo ljudje, kakor so gg. patri, dalje g. Babnik, Lavtizar in drugi velemožje, konečno ne smemo izpustiti iz vodstva nadebudnega mladenciča g. Prestorja, ki je menda res krona klerikalnih agitatorjev. Ključno hodi tudi po Šiški za škofov sekuranz, pa če ne gre, ne gre. Razum tega se ti gospodje shajajo po večkrat skupaj pri kozarcu vina. Res, žalostno sliko ima pred seboj društveni blagajnik g. Puhar, ki se trudi noč in dan, da bi spravil šnops s sveta, a ga njegovi prijatelji zapuščajo na tem polju. In vino veritas! — — — Krajni šolski svet iz-

voli je dafje za krajne šolske nadzornike v Spod. Šiški bivšega natakarka g. Orehka, v Zg. Šiški pa čebelarja Babnika. Ne vem, kam pride mo s temi ljudmi. Ali niste mogli izbrati ljudi, izobraženih in sposobnih! Pač žalostno. No, gospod Babnik ima že itak pod seboj vse cigararce in zdaj še njih otroke iz Zg. Šiške. O gospodu Orehku ne moremo drugega omeniti, kot, da se mu vsa klerikalna politika zdi preneumna in bo kmalu spoznal, da ni za to stvar ustvarjen. Marsikoga bi še omenili ali za zdaj naj bo. Pri prosvetnem društvu so uvideli, da samo s svojimi ljudmi ne opravijo ničesar. In temu sta odpomogla v Zg. Šiški g. Babnik, ki je na pritisk takoj pripeljal lepo število članov; v Spodnji Šiški pa je imel g. tajnik več smole. Marsikateri gospodinci je že na srce polagal važnosti in dobrote prosvetnega društva. Ako se mu je kaka vseda, žalostno za njo. Tudi med moško mladino je dobil primeren odgovor. Marsikomu bo slajše, ko se bo g. tajnik podal v kratkem k vojakom; marsikdo bo vesel, da ni tu te sitne muhe. G. Babnik naj se pa drží raje Zg. Šiške in fabrike in naj pustí nas v Sp. Šiški pri miru. Res imajo v društvu, kot se nam vsaj zdi, slike deželnega glavarja in dr. Kreka. No, v nekaj letih dodajo tem slikam lahko še sliko glavarja v Zg. Šiški g. Babnika in pa dr. Kreku precej enakega agitatorja g. Prestorja. Na res klavnih uspehih Vam čestitamo. O drugih ni vredno govoriti. Našemu naprednemu občinstvu pa ključemo, oklenite se naših organizacij in Sokola ter delajte s podvojeno silo, da storite konec temu v Šiški. Oglablite se lahkomiselnih klerikalnih agitatorjev in vzgajajte mladino v narodno naprednem duhu.

Italijansko-slovenski krožek, javlja, da prične z rednim večernim poukom prihodnji teden, in prosi vse stare člane in pa one, ki se nameravajo učiti laščine, da se udeležijo pomenkega sestanka v ponedeljek ob pol osmih zvečer na liceju (prvo nadstropje na levi zadnja soba), kjer bomo določili čas pouku in pa razdelitev v tečaje. Glej inserat.

Ilirija-Rapid iz Grada. Današnja tekma bo: zaključek letošnjih tekem in obenem boj med Gradcem in Ljubljano. Obeta se nam najlepša tekma, ki bo odločila ali bo odnesla Ilirija z bojišča zmago ali ne. Tekma se začne točno ob 3. pop.

Pri vsakem vremenu se vrše športne tekme drugod — ker morajo igralci pod vsakim pogojem pokazati, kaj znajo. Tudi današnja tekma se vrši pri vsakem vremenu. Upamo, da občinstvo ne zapusti moštva in da mnogobrojno obišče tekmo, v kateri bo hud boj za zmago.

Nemškutarjenje v Ljubljani. »Lidove Noviny« prinašajo potopis »Od Balta do Adrije«, v katerem čitamo tudi sledeče: V Ljubljani se mnogo nemškutari. Posebno v kavarni »Union« kamor zahaja mnogo klerikalnih veljakov. Za dvojezičnost je povsod poskrbljeno itd. Tako pišejo drugod o nas.

Zopet nekaj. Setalca v Lattermannovem dvoredu nehoti zbedejo v oči frankfurtarice, ki se blišče v strelšču pri anatomschem mazuju. Predrzi so res Svabi, da cele na opombe ne odstranijo nemških zastavic. Nekaj pa je obžalovanja vredno. Ljudje, posebno mladina ima posebno piko na frankfurtarice in jih vedno odstreljava in misli, da jih bode s tem odpravila. Pri tem pa ne pomisli, da dela Svabu dobiček, ki ni niti toliko obziren napram narodnosti tukajšnjega občinstva, da bi na opombo »am besten ist es, wenn sie die Fahne entfernen« odstranil našo narodnost žaleče zastave. Radoveden sem, kaj bi počeli graški Svabi, ko bi prišel Slovenec na njihovo »Herbstmesse« in bi imel izpostavljene naše trobojnice. Ljudje pri nas pa imajo še posebno veselje odstreljevati frankfurtarice in mislijo, da so s tem koristili narodu. Mislim, da bode občinstvo upoštevalo to in ne nosilo več denarja onemu Svabu, saj tako dolgo ne, dokler nas izživa in vabi s svojo nadvse lepo slovenščino.

Nekoliko preveč. V »Narodni kavarni« igra neka dunajska kapela. Mi nimamo proti kapeli nič, vendar moramo protestirati, da ista igra komade, kateri provocirajo našo narodno zavest. V četrtek n. pr. je ta godba igrala potpuri samih burševskih pesmi, med katerimi so zveneli akordi »Die Wacht am Rhein«, »Hoflerlida« in dr. pesmi, ki nam ne morejo ugajati. Ker poznamo gospoda kavarnarja kot enega najbolj narodnih ljubljanskih mož, opozarjamo, da on v nadalje prepreči taka izzivanja Slovencev.

Pritožbo smo dobili o razmerah pri prvem ljub. zavodu za straženje in zaklepanje. Stražniki bi

morali delati od 6. zvečer do 6. zjutraj ali pa še več. Zaenkrat to samo omenjamo — z željo da se razmere ugrade.

— **Z biki bi se rada buškala** neka prodajalka sadja v Židovskih ulicah. Ženo dobrohotno opominjamo, da pravi tehtnico za svojo uporabo, sicer se lahko dogodi, da jo natakne kakšen užaljeni bik na roge.

— **Škandal** bi se mogel imenovati včerajšnji obisk v slov. gledališču. Zasedenega je bilo nekaj parterja, pet lož in par vrst galerije. Sicer bo pa to morebiti tudi za priveditelje dobra šola: čemu siliti na oder umetnost, kadar gre za denar. Dajte na oder burko in veselo igro za take prilike. Smeh, ki bo polnil gledališče bo gotovo toliko vreden kakor nauki zastarele morale. Sicer pa je vse to nov dokaz, da je treba gledališko krizo končno rešiti. O igri sami ne govorimo. Igralci so storili svojo dolžnost, seveda igra sama spada v drug milje. Pri predstavi so igrali godbeniki bivše Filharmonije (pri nas je zdaj vse »bivše«): bivši igralci, bivši godbeniki itd.) Tudi cesarsko pesem so zagodili. Patriotizem je bil torej rešen, da bi bila le enkrat tudi slovenska umetnost. Ravno ob tej priliki se je videlo, kako malo delajo tudi v smislu patriotizma taki glavari, ki uničujejo kulturo in umetnost. Prisotna sta bila dva zastopnika vlade. (Sta vsaj videla celo mizerijo.) **Danes je burka. Ta bo gotovo boljše obiskana.**

— **P. n. uredništvu »Dana«** v Ljubljani! Z ozirom na notico objavljeno v vašem listu z dne 28. septembra t. l. št. 634 pod naslovom »Novosti iz Sela« zahtevam v smislu § 19. tisk. zakona, da priobčite v zakonitem roku na istem prostoru in z istimi črkami sledeči popravek: 1. Ni res, da Orehekova ne zna drugega, kakor da dela zrgo med moškimi ženami, res pa je, da jaz ne delam nikake zrga med moškimi ženami. 2. Ni res, da me »vleče vsak dan k Oražmu«, res pa je, da sem bila v teku celega poletja samo dvakrat pri Oražmu in sicer na vrtil veselici s celo svojo družino vred. 3. Ni res, da kadar mi zmanjka drobiža, grem beračit... in da otroci od te beračije dobijo prav malo, res pa je, da sem še vsako v ta namen nabrano svoto do zadnjega vinarja izročila Vincencijevi konferenci, ki je podpre delila že tudi revnim otrokom liberalnih »rišev. 4. Ni res, da zraven pravim, da je Bog sebi najprvo ustvaril brado, res pa je, da glede nabranih darov za uboge otročiče tega še pred nikomur nisem rekla. 5. Ni res, da Orehekova nima pravice »prosičati«, res pa je, da imam v ta namen dovoljenje celo od dveh oblasti in sicer od c. kr. deželne vlade knjižico s sliko št. 2180 in za okolico od c. kr. okr. glavarstva št. 1568/20 leta 1912.

V Vodmatu, dne 4. okt. 1913.
Sto kron nagrade sem pripravljena dati tistemu, ki mi dokaže, da je res, kar se je pisalo o meni.

Lucija Orehek.
— **»Njegova komorna strežnica«** je najboljša veseloigra, kar se jih je letos kazalo v Kino »Idealu«. V terek do četrtka gniljiva drama »Kadar zvonovi zvone«. V petek senzacijska drama »Živi mrtvec« (Lev Tolstoj). Predstave navadno, cene 10 v zvišane, izvzemši II. prostor.

„Velečastni“ dr. Krek.

Vi ste se včeraj v svoji brezčastnosti tako daleč spozabili, da ste me pod varstvom imunitete imenovali »vlačugo«, mene, ženo, za katere ljubezen ste beračili, kakor Vam morem dokazati z Vašim lastnim rokopisom. Vi ste najpogostejši strahopetec in lažnjivec, ki je kdaj hodil pod solncem in če bi imela jaz brata, bi Vam ta dal s pasjim bičem edini odgovor, ki Vam gre. Vi ste to zadnjo infamijo storili samo, da bi me poglali v samomor, ker veste, da dokler bom sople, ne bom nehala z bojem za pravico in resnico in da pomeni s tem združeni zadnji obračun za Vas in za Vaše kumpane kaznilnico.

V Ljubljani, 3. oktobra 1913.

Kamila Theimer.

Trst.

Trst je srečno mesto, ker ima vedno kak albanski obisk. Ob lanskem albanskem kongresu se je Trst menda Albancem tako priljubil — da se na njega prav z veseljem spominjajo. Predvčerajšnjem je prišel sem albanski vodja Derviš Hima; namenjen je bil na Dunaj. Seveda je bil tudi intervjuvan in je povedal, da vživa Essad paša popolno zaupanje Albancev. V Draču je baže vse mirno. Spor z Izmael bejem še ni poravnani. Essad paša želi, da se na pravi mir. 25 albanskih vodij se je obrnilo na min. Greya, da naj neka

zaprta država napravi red v Albaniji. Izmael Kemal se je baje obdal z roparsko bando in mori Albance. Z dogodki ob srbski meji baje Essad paša ni v zvezi. Tako je rekel albanski gost. Potem se je odpeljal na Dunaj. Kakor se sliši, se bo grof Berchtold za nekaj časa naselil v Trstu, ker je Trst Albaniji bliže, nego Dunaj. Trst je res srečno mesto.

Slovensko gledališče v Trstu. Nedeljska operna predstava obljubljala, da bo znamenitost prvega reda. Zanimanje, ki vlada med našim občinstvom, je veliko in upravičeno, če upoštevamo, da se prvič na tržaškem odru uprizori znamenita in prekrasna opera »Metuljček«. V tej operi prvič nastopijo naše prve operne moči. Glavne vloge so v rokah primadone gospice Fritzeve. Ostale velike vloge pojo gospodična Maša Pitzeva, g. Primožič in Požar ter Odžič in Ferluga. Ta operna predstava se daje v abonementu kot prva v letošnji sezoni. Gospodje abonenti, ki se žele abonirati, se lahko zgledajo pri dnevnih blagajni ali pa pri režiserju g. Dragutinoviču.

Dandanes je vse moderno. Nekdaj so se dogajale tatvine tako-le ponoči, ko je bliskalo in grmelo in ko je bila noč temna kakor v rogu. Dandanes pa, ko je že vse moderno, so postali tudi tatovi moderni. Kradejo že ob belem dnevu in to celo v navzočnosti okradenih. V zadnjem času se je dogajalo več takih slučajev. V četrtek n. pr. okrog 4. ure popoldne je prišel lepo oblečen, mlad človek v urad industrijskega društva »Ago«, ki se nahaja v ulici delte Acque št. 7 ter se je predstavil ravnatelju Gustu Gontardu za kontrolorja administracije mestne plinarne ter mu je povedal, da je dobil nalogo, naj pregleda v prostorih društva »Ago« plinove cevi, če so vse v redu. Ravnatelju se je sicer zdelo malo čudno, da prihaja v urad kontrolor, ko so vendarle vse cevi v redu ter deluje plin brez napake. Vendar je pustil kontrolorja, da izvrši svoj pregled ter je med tem časom odšel v svoje stanovanje južinat. V uradu je ostal samo en uradnik, in sicer Pavel Keller. Kontrolor je stopil na stol ter je začel ogledovati cevi ter svetilko. Nato pa je naprosil navzočega uradnika naj gre odpret plinov merilnik, da prižge svetilko. Uradnik je odšel v vežo ter odprl merilnik. Ko se je povrnil v urad, mu je delal kontrolor, da gre samo za hip k vratarju ter da se kmalu povrne. Toda kontrolorja ni bilo več. Ko je prišel ravnatelj zopet v urad, je zapazil, da je zmanjkala iz predala vrečica z okrog 150 K. Ta kontrolor ni bil nikak kontrolor, ampak prebrisan tat, kateremu se je tatvina posrečila prav imenitno. — Ravnatelj se je informiral pri administraciji plina, ali ni morda poslala v urad »Ago« kakega uslužbenca, a dobil je zanikan odgovor. Tatvina je bila na to prijavljena na policijo, tatu pa se še ni posrečilo zaslediti in se ga menda tudi ne bo.

Društva.

Telovadni odsek »Sokola L.« v Mostah pri Ljubljani vabi vse članstvo, da se polnoštevilno udeleži poslovnega večera, ki ga priredi danes zvečer pri br. Krušču bratom, ki odhajajo k vojakom. Prijatelji Sokolstva dobrodošli. — Na zdar!

»Splošno slovensko žensko društvo« v Ljubljani vliudno opozarja imetelje srečih efektne loterije v podporo domačim umetnikom, da do 15. t. m. nedvignjeni dobitki pripadejo v prid loterijskega namena.

Društvo jugoslov. uradnikov denarnih zavodov — krajevna skupina v Ljubljani — priredi prihodnji terek dne 7. t. m. svoj četrti prijeteljski sestanek v restavraciji gosp. Mraka na Rinski cesti. Ker se bo na sestanku razpravljalo o raznih težnjah društva in uradništva denarnih zavodov sploh, vabimo vse gg. tovariše člane, da se sestanka zanesljivo udeležijo. Dobrodošli pa so tudi gg. tovariši - nečlani. Odbor.

Plesna šola N. S. Z. se otvori v nedeljo 5. t. m. ob 3. uri pop. v dvorani hotela »Ilirija«. Pristop k plesnim vajam imajo samo vabljeni. Ker je pa mogoče, da se vabilo pomotoma komu ni dostavilo, opozarjamo iste, ki hočejo obiskovati plesno šolo, da se javijo pri vvodu v plesno dvorano. Plesnemu odseku se je posrečilo dobiti izbornega učitelja kakor tudi igralca na glasovir. Uljudno vabi odsek N. S. Z.

Posredovalnica N. S. Z. Službo iščejo 2 krojaška pomočnika, 1 pisarniški sluga, 1 pomožna pisarniška moč. Pojasnila daje posredovalnica N. S. Z. v Narodnem domu. — Cenjeni slovenske delodajalce prosimo, da se v slučaju, da rabijo dobro in zanesljivo delavsko moč, obračajo na posredovalnico N. S. Z., kjer se jim preskrbi zanesljive delavce vseh strok.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Srbsko - albanska vojna.

ARNAUTI BEŽIJO.

Belgrad, 4. oktobra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Ko Srbi potisnejo Arnoute, ki se povsod umikajo, s celega južnega fronta, bodo zavzeli poprej napuščene pozicije.

Ojačenja prihajajo neprestano. Mobilizirana je artiljerija drugega poziva. Med Drimom in Piškopejo so Arnauti poraženi in so se umaknili po trdovratnem odporu.

Včeraj so Srbi pri Debru vzeli Arnautom šest topov z municijo. Prizneno je izven nevarnosti, ker so došla Srbom zadostna ojačenja.

V Ljumi so Arnauti poraženi in vrženi na Krljušo. Včeraj se je vršila cel dan bitka pri Vezirovem mostu, kjer so bili Arnauti poraženi.

V Piškopeju in Tetovo so bile poslano čete, ki imajo obkoliti Arnoute.

RANJENCI.

Belgrad, 4. oktobra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) V Bitoli je dospelo pet ranjenih oficirjev in šestdeset vojakov.

BOLGARSKI ČETAŠI BI BILI RADI TEPENI KOT ARNAUTI.

Belgrad, 4. oktobra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) V Strumici je 600 bolgarskih četašev pripravljenih na vpad na srbsko ozemlje. Ojačena je srbska obmejna straža, ki prežene bolgarskim četašem, ako bi se jim res zljubilo napadati na srbsko ozemlje, veselje do ropanja in ubijanja.

V Ohridu so Srbi polovili bolgarske četaše, ki so vpadli na srbsko ozemlje iz Albanije skupno z arnautskimi razbojniki.

VOJNI MINISTER POROČA KRALJU.

Belgrad, 4. oktobra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Včeraj je vojni minister general Miloš Božanović poročal kralju o volajških operacijah proti Arnautom, potem je pa posetil tudi prestolonaslednika.

VELESILE IN ALBANIJA.

Belgrad, 4. oktobra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Velesile se vedejo v albanskem vprašanju popolnoma pasivno in nobena ne podpira avstro-italijanske akcije, ki gre za tem, da srbske čete ne prestopijo albanske meje. Nasprotno, zdi se, da bi nekaterim velikim silam — med njimi celo Nemčiji bilo najljubše, da se albansko vprašanje, ki bo vedno vznemirjalo Balkan, reši na najenostavnejši način, da si Albanijo razdelijo Srbija, Črna Gora in Srbija.

Ni izključeno, da do te delitve tudi pride že v najkrajšem času, ker srbske, grške in črnogorske čete bodo Albanijo, ali pa vsaj večji njen del, zasedle in veliko vprašanje je, ako se bodo hotele potem umakniti. Srbske čete so dobile od vlade popolnoma proste roke, da delajo, kar hočejo in kar smatrajo v vojaškem oziru za potrebno.

Za slučaj večjih komplikacij radi Albanije se Srbiji ni bati nobenega zahrbtnega napada od strani Bolgarske, ker li je dala Rumunija že razumeti, da v tem slučaju ne bi ostala nevtralna in da so migljali od strani Rumunije resni, o tem se je Bolgarska že imela priliko prepričati.

BOLGARIJA NOČE IZROČITI SRBSKIH UJETNIKOV.

Sofija, 4. oktobra. Bolgarska vlada je zahtevala, da ji Srbija izroči tudi one ujetnike, ki so doma v Srbski Macedoniji. Srbija se to odklonila, češ, da so ti sedaj podaniki Srbije (kar je tudi res.) Vsed tega je pa Bolgarska vlada pridržala 50 Srbov in jih ne izroči na svobodo. (To je precejšnja lumparija.)

BOLGARI ŽE ZOPET SNUJEJO.

Pariz, 4. oktobra. Bolgarija že zopet dela na to, da dobita Macedonijo in Tracijo avtonomijo. Četaši so že inštruirani.

Carigrad, 4. oktobra. General Savov pripravlja turško vlado na zvezo z Bolgarijo in potem te zveze naj se doseže avtonomija Macedonije. Bolgarija je strašno navdušena za zahrbtno vojno proti Srbiji in se tudi baje hitro oborožuje (s čigavo pomočjo?).

SRBSKO OROŽJE JE DOBRO!

London, 4. oktobra. Strahovit poraz so Albanci doživeli v četrtek

zjutraj v Prizrenu. Napadli so mesto. Srbi so jih pustili, da so prišli na »muho«. Nato so pa začele peti srbske puške in topovi, ki so katastrofalno uničevali albanske vrste. V divjem strahu so bežale te žive albanske čete, ki si najbrže ne bodo več drznile na srbska tla.

Odgovorni urednik Radivoj Korenč.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Vojaška obleka, dobro ohranjena za poročnika in bosansko moštvo (pehota) se ceno proda. »Florijanska ulica 1., II. nadst.

Pohištvo se ceno proda. Hrenova ulica 17., I. nadst. 957-3

Večja, ali manjši dve meblovani sobi se išče za takoj. Ponudbe na »Prvo anončno pisarno«. 967-4

Lepa omara za prodajalno se proda. Kupi se pa dobro ohranjena vrata za sobe, Tvrška Fr. Čuden v Ljubljani. 966-2

PFAFF faff“
šivalni stroji
priznana najboljši.
10 letna garancija.
Ign. Vok,
Ljubljana, Sodna
ulica števil 7.
Ceniki zastoj in poštne prosto.

Italijansko-slov. krožek

vabi vse one, ki se hočejo učiti laščine na sestankih v ponedeljek zvečer ob pol osmih, licej prvo nadstropje na levi, da določimo skupno čas pouka.

Odbor.

Za birmo!

Dolžnost vsakega zavednega botra in botre je, da se poslužijo v edini slovenski urarni in zlatarni

Alojzija Povha, Trst

ulica del Rivo števil 26 (Sv. Jakob).
Cene nizke. Bogata izbora.

Kdor hoče uro zastoj!
Da se naše izborne žepne ure povsod spoznajo razdelimo gratis 5000 ur. Pošljite natančen potomdopisnicetov.ur
JAKOB KÖNIG, Dunaj III/2.
Postamt 45, Fach No. 363.

Fotografske aparate

In vse potrebščine ima v zalogi
drogerija in fotomanufaktura

„ADRIJA“

v Ljubljani, Selenburgova ulica 5.
Zahtevajte cenike!

Kdor hoče imeti res zanesljivo in trpežno uro, fino izdelane verižice, prstane i. t. d. naj ne prezre trvdke
Ivan Ravnihar, urar
Ljubljana, sv. Petra c. 4.

Izdelovalnica damskih klobukov.

Za izdelovanje, popraviljanje in barvanje vse vrste damskih in moških klobukov po najnovejši modi. — Zagotavljajoč naročnike solidne postrežbe in najnižjih cen se priporoča

Alojzij Pečnik,
klobučar v Kranju.

Rajmund Bizjak

urar in zlatar
TRST

Campo S. Giacomo 4.

Velika zaloga žepnih in stenskih ur, regulatorjev in budilk prvovrstnih tovarn. Velika izbira urarskih potrebščin.

Danes pojdemo vsi na Glince
Vič kjer je velik

KONCERT

na prostornem vrtu

pri „Travnu“.

Začetek ob 4. uri popoldan.

Pri neugodnem vremenu se vrši koncert v prostornem salonu.

Vljudno se priporoča

J. Traun.

SŽVIRNI SINGERJEVI ŠIVALNI STROJI
Popolni šivalni stroj je le „Singerjev“
Dobi se samo s tem izveskom po upravičenih naših zastopnikih Ljubljana, Sv. Petra cesta 4.
Kranj, Glavni trg 119, Novomesto lekarna Bergman, Kočevje, Glavni trg 79.

Ena prvih restavracij

z dnevnim prometom 150 kron v Zametu, 10 minut od Reke, na glavni cesti Reka-Trst-Ljubljana, se z vsemi restavracijskimi potrebščinami radi odpotovanja za več let odda v najem. — Natančneje pri

Fr. Lenac,

restavrater, Zamej, Istra.

Zapomni, ne zabi:
Bolan ali zdrav, Le „FLORIAN“ rabi, Želodcu bo prav!
Želodčni likér
FLORIAN
je pripravil tek in prebavo marnikom, ki je zaman kupoval draga in neprijetna zdravila!
Prisni „FLORIAN“ se dobi edino od Rastlinske destilacije „FLORIAN“ v Ljubljani.

V kavarni Krapš,

Škofja ulica števil 12.

se oddajo sledeči časopisi:

Neue Freie Presse, Extrablatt, Fremdenblatt, Neues Wiener Journal, Reichspost, Danzer's Arme-Zeitung, Grazer Tagblatt, Österreichische Illustrierte Zeitung, Moderne Kunst, Illustration, Gartenlaube, Das interessante Blatt, Wiener Bilder, Wiener und Pschutt Caricaturen, Kleines Witzblatt, Jugend, Kikeriki, Slovenski Narod, Slovenec, Dan, Zarja, Edinost, Soča, Obzor, Pesti Hirap.